
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

מתודולוגיה של מחקר פוליטי - 56829

תאריך עדכון אחרון 08-10-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 5

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מדע המדינה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): פזית בן-נון בלום

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: pazit.bennun@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

פרופ פזית בן-נון-בלום,
גב אילונה הלל-גולדנר,
גב פז יעקב

תאור כללי של הקורס:

קורס זה נועד להקנות ידע מתקדם וכלים שימושיים לעריכת מחקר אמפירי במדע המדינה ולהבנת הספרות המקצועית. הקורס מיועד לסטודנטים מחקרניים ולתלמידי תל"ם במדע המדינה וביחב"ל. תנאי מקדים לרישום הוא קבלה לתכנית המחקרית או לתל"ם, והקורס השנתי בשיטות מחקר לתואר ראשון. קורסים מקבילים – ע"פ שיקול המרצה והיועץ לתואר שני.

מטרות הקורס:

הקורס נועד להקנות ידע מתקדם וכלים שימושיים לעריכת מחקר אמפירי במדע המדינה ולהבנת הספרות המקצועית. חלקים נרחבים מהקורס יוקדשו ללמידת פרוצדורות סטטיסטיות ויישומם על נתונים פוליטיים. הקורס במהותו יעסוק בפרשנות התוצאות יותר מאשר בחישובים האלגבריים, אך נקפיד להבין את הפרוצדורות שאנו מבקשים מהמחשב לבצע עבורינו ובעיקר את ההנחות העומדות מאחוריהן. משום כך, מידה מסוימת של סובלנות מתמטית היא הכרחית. קורסים קודמים בסטטיסטיקה ושיטת מחקר מהווים תנאי מקדים לקורס זה. בהתאם, הקורס מניח ידע בסיסי בשיטות מחקר, סטטיסטיקה ויישומי מחשב. נא רעננו זכרונכם בחומרים הרלוונטיים שנלמדו בתואר הראשון. תלמידים הזקוקים להשלמה יכולים להיעזר בסדרת החוברות של האוניברסיטה הפתוחה (או"פ) - "שיטות מחקר במדעי החברה", וכן ב"שיטות מחקר במדעי החברה" (נחמיאס ונחמיאס, 1982), וב"סטטיסטיקה ללא סטטיסטיקאים" (איזנברג, 2001). למידע בדבר השימוש בתוכנה הסטטיסטית STATA ניתן להיעזר בספר: Hamilton, L.C. (2012). *Statistics with STATA (Version 12)*. Duxbury Press. וכן בהדרכות המוצעות באתר של UCLA: <http://stata/stat/edu.ucla.ats.www/>

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

לתכנן פרויקט מחקר אמפירי ברמת התואר השני, כולל ניסוח שאלת מחקר והשערות, וכן המשגה, מדידה ותיקוף משתנים.
ליישם שש שיטות מחקר נפוצות בתחום מדע המדינה.
ליישם בדיקת השערות.
לדווח על ממצאים סטטיסטיים.
לאמץ פלורליזם מתודולוגי כלפי שיטות איכותניות וכמותניות להבנת העולם הפוליטי.

דרישות נוכחות (%) :

80

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות, תרגול במעבדה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. הצגת הקורס; מעבר לשיטות איכותניות וכמותניות
2. המודל המדעי
3. סוגיות במדידה: תוקף
4. סוגיות במדידה: מהימנות וסילום
5. רענון הסקה סטטיסטית: בדיקת השערות
6. ניתוח קשרים
7. בקרה באמצעות טבלאות
8. שיטות איכותניות אמפיריות; ניתוח אינדוקטיבי/ מגשש
9. מבחן אמצע, עד שיעור 7 כולל
10. מניתוח מגשש לניתוח מאשש
11. ניתוח תוכן מאשש
12. עיבוד ממוחשב של נתונים איכותניים
13. ניתוח מקרים השוואתי: בחירת מקרים, השוואת מקרים, הטית הבחירה
14. בניית שאלון
1. רגרסיה דו-משתנית
2. OLS
3. רגרסיה רב משתנית
4. שימוש ברגרסיה
5. סקירת הנחות הרגרסיה
6. הפרת הנחות רגרסיה I: מולטיקוליניאריות, הטרוסקדסטיסיות
7. הפרת הנחות רגרסיה II: אינטרווליות במב"ת - משתני דמה
8. הפרת הנחות רגרסיה III: תוספתיות א' - אינטראקציות
9. הפרת הנחות רגרסיה IV: תוספתיות ב' - אינטראקציות
10. הצגת תוצאות אינטראקציות; טרנספורמציות מתמטיות
11. מבוא לרגרסיה לוגיסטית I
12. רגרסיה לוגיסטית II
13. מבוא לניסוי

חומר חובה לקריאה:

- Adcock, R., Collier, D. (2001). Measurement Validity: A Shared Standard for Qualitative and Quantitative Research. *American Political Science Review*, 95(3): 529-546.
- Pardos-Prado, S., Cano, F. (2011). Education and Media Exposure across Systemic Levels of Conflict. *International Journal of Public Opinion Research*. Online First.
- Ben-Nun Bloom, P., Arikan, G. (2011). A two-edged sword: The differential effect of religious belief and religious social context on attitudes towards democracy. *Political Behavior*. 34(2):249-276
- Ben-Nun Bloom, P., Levitan, L. (2011). We're Closer than I Thought: Heterogeneity of Social Networks, Source Morality and Political Persuasion. *Political Psychology*, 32(4):643-665.
- Brambor, T., Clark, W., Golder, M. (2006). Understanding Interaction Models Improving Empirical Analyses. *Political Analysis*. 14:63-82.
- Collier, D., Mahoney, J. (1996). Insights and Pitfalls: Selection Bias in Qualitative

-
- Research, *World Politics*, 49(1):56-91.
- Geddes, B. (1990). *How the Cases you Choose Affect the Answer you Get: Selection Bias in Comparative Politics*. *Political Analysis*, 2:131-150.
- Gerring, J. (2004). *What Is a Case Study and What Is It Good for?* *American Political Science Review*, 98(2):341-354.
- Hamilton, L.C. (2012). *Statistics with STATA (Version 12)*. Duxbury Press.
- Hazan, R. (1999). *Constituency Interests without Constituencies: The Geographical Impact of Candidate Selection on Party Organization and Legislative Behavior in the 14th Israeli Knesset, 1996-1999*. *Political Geography*. 18(7): 791-811.
- Huddy, L., Feldman, S., Taber, C., Lahav, G. (2005). *Threat, Anxiety, and Support of Anti-Terrorism Policies*. *American Journal of Political Science*. 49(3):593-608.
- Kaarbo, J., Beasley, R.K. (1999). *A Practical Guide to the Comparative Case Study Method*. *Political Psychology* 20:369-391.
- King, G., Keohane, R.O., Verba, S. (1994). *Designing Social Inquiry: Scientific Inference in Qualitative Research*. Chapter 1 "The science in social science", pp. 3-33.
- Laver, M., K. Benoit, J. Garry.)2003(. *Extracting Policy Positions from Political Texts Using Words as Data*. *American Political Science Review* 97: 311-331.
- Maor, M., Gilad, S., Ben-Nun Bloom, P. (2013). *Organizational Reputation, Regulatory Talk and Strategic Silence*. *Journal of Public Administration Research and Theory*. 23(3):581-608.
- Mazar, N., Amir, O., Ariely, D. (2008). *The Dishonesty of honest people: A theory of self-concept maintenance*. *Journal of Marketing Research*. 45 (6): 633-644.
- Nir, L. (2005). *Ambivalent Social Networks and Their Consequences for Participation*. *International Journal of Public Opinion Research*, 17:422-442.
- Schonhardt-Bailey, C.)2005(. *Measuring Ideas More Effectively: An Analysis of Bush and Kerry's National Security Speeches*. *PS: Political Science and Politics* 38: 701-711.
- Schwitzgebel, E., Cushman, F. (2012). *Expertise in Moral Reasoning? Order Effects on Moral Judgment in Professional Philosophers and Non Philosophers*. *Mind and Language*. 27: 135-153.
- Sheafer, T., Shenhav S.R., Goldstein, K. (2011). *Voting for our Story: A Narrative Model of Electoral Choice in Multiparty Systems*. *Comparative Political Studies*, 44(3):313-338.
- Shenhav S.R. (2005). *Concise Narratives: A Structural Analysis of Political Discourse*. *Discourse Studies*, 7(3): 313-335.
- Studenmund, A.H. (2006). *Using Econometrics: A Practical Guide*, 5th Edition. Addison Wesley Longman.
- Thomas, D. (2006). *A General Inductive Approach for Qualitative Data Analysis*. *American Journal of Evaluation*. 27(2): 237-246.
- Tiedens, L.Z. (1997). *Optimism and Revolt of the Oppressed: A Comparison of Two Polish Jewish Ghettos of World War II*.
- Wald, K.D., Martinez, M.D. (2001). *Jewish Religiosity and Political Attitudes in the United States and Israel*. *Political Behavior*, 23(4):377-397.
- Young, L., Soroka, S. (2012). *Affective News: The Automated New Coding of*

- איזנבר, ר. (2001). סטטיסטיקה ללא סטטיסטיקאים.
באואר, מ.ו. (2011). ניתוח תוכן קלסי: סקירה. מחקר איכותני, או"פ. פרק 8.
באואר, מ.ו., ארטס, ב. (2011). בניית קורפוס: עיקרון מנחה לאיסוף נתונים איכותניים. מחקר איכותני- שיטות לניתוח טקסט תמונה וצליל, או"פ. פרק 2.
בר-טל, ד. (1999). הסכסוך הערבי-ישראלי כבלתי נשלט והשתקפותו בספרי הלימוד הישראליים. מגמות, לט (4), 491-445.
גדליה, ע., הרצוג, ח., שמיר, מ. (2010). ציפיית הבחירות? הממד המגדרי בבחירות 2009. בתוך- אריאן, א., שמיר, מ. (עורכים), הבחירות בישראל - 2009, עמ' 231-265.
הרמן, ת. יוכטמן-יער, א. (1997). היש מנדט לשלום? דעת הקהל בישראל והתהליך המדיני. בתוך- כספי, ד. (עורך). תקשורת ודמוקרטיה בישראל, 191-222.
יובצ'לוביץ, ס., באואר, מ.ו. (2011). הראיין הנרטיבי. מחקר איכותני- שיטות לניתוח טקסט תמונה וצליל, או"פ. פרק 4.
נחמיאס ונחמיאס, (1982). שיטות מחקר במדעי החברה.
פרס, י., שמר, ש. (1984). הגורם העדתי בבחירות לכנסת העשירית. מגמות, כ"ח, עמ' 316-331.
צפתי, י., שפר, ת., וימן, ג. (2010). המלחמה על סדר היום: המערכה בעזה ומערכת הבחירות 2009 בתקשורת. בתוך- א. אריאן ומ. שמיר (עורכים), הבחירות בישראל-2009, 301-332.
קלה, א. (2011). ניתוח בסיוע מחשב: קידוד ומיפתוח. מחקר איכותני, או"פ. פרק 16.
רהט, ג. (2010). התוצאות הפוליטיות של שיטות בחירת המועמדים לכנסת השמונה עשרה. בתוך- א. אריאן, א., שמיר, מ. (עורכים), הבחירות בישראל - 2009, 267-298.
שמיר, מ., אריאן, א. (2002). הימנעות והצבעה בבחירות 2001. בתוך- א. אריאן ומ. שמיר (עורכים), הבחירות בישראל - 2001, 29-55.
שמיר, מ., ונטורה, ר., אריאן, א., קדר, א. (2008). קדימה במערכת מפלגתית מתרופפת. בתוך- א. אריאן ומ. שמיר (עורכים), הבחירות בישראל - 2006, 25-61.

חומר לקריאה נוספת:

N/A

מרכיבי הציון הסופי :

מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
90 %
מבחני אמצע 10 %

מידע נוסף / הערות:

מטלות הקורס

1. נוכחות, קריאה והשתתפות מושכלת בדיון בכיתה
הקורס הוא תובעני, ומחייב את התלמידים למאמץ רב וריכוז מירבי. על כן נוכחות מלאה בשיעור מהווה חלק מהדרישות. חשוב מאוד גם להשתתף בשיעור ובתרגיל באופן קבוע ולשאול שאלות או לבקש עזרה במידת הצורך. היעדרות מהשיעור של מעל שלוש פעמים בסמסטר לא תאפשר זכאות לציון (למעט היעדרות בשל מילואים או מחלה המגובה באישור רשמי על פי מדיניות האוניברסיטה). בכל

מקרה של היעדרות, על התלמיד/ה להשלים את החומר שנלמד באופן עצמאי. בנוסף, התלמידים חייבים בקריאת החובה השבועית עליה מבוסס השיעור והמפורטת להלן, לפני כל שיעור. חומרי הקריאה כוללים תכנים מתודולוגיים וכן מאמרים אמפיריים במדע המדינה המדגימים נושאים שונים. רצוי להגיע לשיעור עם עותק מודפס או אלקטרוני של חומרי הקריאה. ספר הקורס הוא:

Studenmund, A.H. (2006). *Using Econometrics: A Practical Guide*, 5th Edition. Addison Wesley Longman.

ונשתמש בו בעיקר בסמסטר ב'.

לידיעתכם, ההרצאות והתירגולים בחציו הראשון של סמסטר א' מניחים ידע מוקדם, וירעננו סט חלקי בלבד של מושגי היסוד.

2. הצגת פריט מחומר הקריאה (10% מהציון הסופי)

פעם אחת במהלך השנה, כל תלמיד/ה י/תציג פריט מתוך רשימת הקריאה השבועית. אורך ההצגה עד 12 דקות. יש לתזמן את הרפרט מראש ואין לחרוג מהזמן המוקצב. הציון ע"פ מצוין - 10/ טוב מאוד - 9/ טוב - 8/ עובר - 7/ נכשל - 4 (לא בוצע - 0). רשימת הרפרטים תיקבע במהלך המפגשים הראשונים. שימו לב: מספר פריטי הקריאה בסילבוס עשוי להשתנות בתחילת הסמסטר בהתאם למספר הסטודנטים הרשומים לקורס.

במקרה הנפוץ של הצגת מאמר אמפירי, יש לסקור בקצרה את שאלת המחקר, הטענות המרכזיות והשיטה, ולהתמקד באופן ניתוח הנתונים ובמסקנות. לבסוף יש להציג ביקורת אפשרית על המאמר, בדגש על ביקורת מתודולוגית (טיב שאלת המחקר, הגדרות, תוקף, מהימנות, בחירת שיטה, איסוף הנתונים, ניתוח הנתונים, גזירת ההשערות, הכללה, הצגה וכו'). במקרה הנפוץ פחות של פריט שאינו מאמר אמפירי, יש לסקור את התכנים המרכזיים, להמחיש אותם ככל האפשר באמצעות דוגמאות ממדע המדינה, ולבסוף להציג מספר שאלות ביקורתיות. שימו לב להנחיות מיוחדות עבור חלק מהפריטים.

בנוסף, חובה להפגש עם עוזר ההוראה בשעת הקבלה שלפני הרפרט על מנת להציג את עיקרי הרפרט ולקבל הנחיה. כמו כן, לפחות 72 שעות לפני ההצגה, יש לשלוח למרצה ולעוזר ההוראה את תמצית ההצגה באמצעות הדוא"ל (בתוכנת וורד, פאוור-פוינט או שתיהן).

3. מבחן אמצע בסמסטר א' (10% מהציון הסופי)

בסמסטר א' יערך מבחן אמצע על חומר הקריאה והשיעורים (ר' תאריך בסילבוס). למבחן יתקיים מועד אחד בלבד (למעט במקרים מוצדקים ע"פ מדיניות האוניברסיטה, ובהמצאת אישורים רשמיים מתאימים).

4. שישה תרגילים (תרגיל 1: 10%, תרגילים 2-6: 14% מהציון הסופי לכל תרגיל, סה"כ 80%) שלוש פעמים בסמסטר א' ושלוש פעמים בסמסטר ב' (סה"כ שש פעמים בקורס) יתבקשו הסטודנטים להגיש תרגיל המיישם את החומר הנלמד. ר' סילבוס עבור התאריכים להגשה. הסטודנטים מוזמנים לדון זה עם זה על המטלות, אבל כל מטלה צריכה להיות ייחודית, ולהציג את עבודתו האישית של מי שמגיש אותה. יש להגיש את התרגיל בתחילת השיעור שנקבע כתאריך היעד בעותק מודפס. לא תהיינה הארכות להגשת תרגילים.

התרגילים יכללו יישום שיטות המחקר הנלמדות בקורס. הנתונים שיעשה בהם שימוש הם מסקר הבחירות 2013, ובגל החמישי של הסקר החברתי האירופי משנת 2010 הכולל גם את ישראל, ESS5. מידע על הנתונים והשאלונים ר' בחומרי הקריאה המוקצים ובאינטרנט.

מדיניות

במהלך הקורס יכולה המרצה, במסגרת שיקול דעתה האקדמית, להחליט על שינויים בתכנית הקורס, לרבות שינוי חומרי הקריאה ושינוי המטלות המפורטות בסילבוס. נא עקבו אחרי ההודעות בשיעורים

ובאתר.

שימו לב: סילבוס עדכני יועלה לאתר הקורס, בכל מקרה של סתירה - הגרסה העדכנית באתר הקורס היא הקובעת.

הסטודנטים נדרשים להתעדכן בהודעות באתר לקראת כל שיעור. נא עדכנו דוא"ל במערכת.

במידה והחמצתם שיעור, זו אחריותכם להשלים את החומר שנלמד ונידון בכיתה.

יצירת קשר: אם ברצונך ליצור איתי קשר מחוץ לכיתה, אנא שלח/י לי דוא"ל המציין את שמך, שם הקורס, וכתובת אימייל אליה אוכל לחזור. נא אפשר/י כ-72 שעות למשלוח תשובה. אני מצפה מכל התקשורת הכתובה להיות מקצועית בטבעה. לחילופין, ביכולתך להגיע למשרדי במהלך שעת הקבלה (מומלץ לתאם ביקור בדוא"ל).

הנוסח אינו סופי, אנא ראו באתר הקורס ב-moodle עם פתיחת שנה"ל.